

Utbildningsinspektion i Skurup Norr

UTBILDNINGSINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

1. Normer och värden
2. Kunskaper
3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete
6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde. Rapporten ger således inte en heltäckande beskrivning av all pågående utbildningsverksamhet inom enheten vid den aktuella tidpunkten.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter liksom jämförelser med jämförbara verksamheter är också betydelsefulla vid bedömningarna och för slutsatserna med krav på åtgärder och förbättringar. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Skolform	Antal elever/barn	Skolform	Antal elever/barn
Förskola:	139	Skolbarnsomsorg:	188
Grundskola:	427	Obligatorisk särskola:	15

I Skurups kommun finns inga förskoleklasser. Över 90 procent av barnen börjar skolan vid sex års ålder. Ett tionde skolår tas ut av de flesta elever, vanligen mellan årskurs 3 och 4 eller mellan årskurs 6 och 7.

Utbildningen i område Skurup Norr omfattar Östergårds förskola, Asklidens förskola, grundskolorna Östergårdsskolan årskurs 1–6, Slimmingeby skola årskurs 1–6. På Östergårdsskolan finns obligatorisk särskola årskurs 1–6, som startade i augusti 2003. På båda skolorna finns fritidshem med fritidspedagoger och barnskötare. I området finns också ett antal dagbarnvårdare. Skolornas elever och pedagogiska personal arbetar i åldersblandade spår/arbetslag årskurs 1–6, med barnskötare, förskollärare, fritidspedagoger och lärare i varje spår.

58 elever, de flesta elever i Slimmingeby skola, åker skolskjuts. Samtliga Slimminge elever i årskurs 6 bussas till kommunens 7–9-skola för lektioner i franska och tyska.

Östergårdsskolan är byggd 1984 och senast renoverad 2003. Slimmingeby skola är byggd på 1800-talet och senast renoverad under 2002. Elevunderlaget på Östergårdsskolan, som ligger i Skurups tätort, är mer heterogent än i Slimmingeby. Ca 10 procent av eleverna på Östergårdsskolan har utländsk bakgrund.

Östergårdsskolans miljöarbete har fått utmärkelsen Grön Flagga. Båda skolorna är partnerskolor till lärarutbildningen vid Malmö högskola.

Genomförandet av inspektionen i Skurup Norr

Skolverket sände den 12 juni 2003 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektionsteamet med ansvar för område Skurup Norr har bestått av undervisningsråden Helena Plantin och Helene Roslund samt experten Barbro Bergdahl. Besöken i område Skurup Norr inleddes den 17 september och avslutades den 19 september 2003.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Skurup Norr, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöken. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem etc.

I Skurup Norr genomfördes formella intervjuer med skolledningen, kommunens särskolesamordnare, representanter för arbetslagen i förskolan, grundskolan och obligatoriska särskolan samt med företrädare för elever och föräldrar i förskolan, grundskolan och särskolan. Besök gjordes i förskolans verksamhet, på lektioner i grundskolan och särskolan i bl. a. svenska, engelska, matematik och bild samt i specialundervisningen. Under besöken fördes informella samtal med elever och personal.

Bedömning

Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanernas mål framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och lust att lära. I läroplanerna anges också att barn och elever skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön samt få ett reellt inflytande över utformningen av utbildningen. På samma värdegrund vilar verksamheten inom det offentliga skolväsendet för vuxna.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet med skolans värdegrund och läroplanernas mål att sträva mot.

Värdegrunden utgör ett prioriterat område i såväl kommunens som förskolornas och skolornas arbetsplaner. Personalen framhåller att barnens och föräldrarnas olika bakgrunder är en stor tillgång. Barnen lär sig att respektera olikheter och visa hänsyn.

Förskolebarnen är välkomnande mot nya barn. De ges möjlighet att påverka innehållet i verksamheten.

Ett intensifierat arbete mot mobbning och kränkande behandling (se avsnitt Arbetsmiljö och delaktighet) har enligt personal, elever och föräldrar gjort skolmiljöerna tryggare, även om kränkningar, oftast i form av ”fula ord”, förekommer. Trivselenkäter genomförs spårvis årligen på båda skolorna. Resultaten våren 2003 visar att 1,7 procent av eleverna (tolv elever) svarar att de sällan trivs med kamraterna. Motsvarande siffra hösten 2002 var 4 procent (17 elever). I de två spår där flest elever hösten 2002 har svarat att de inte trivs (fyra elever i respektive spår), är det våren 2003 en respektive ingen elev som inte trivs. Resultaten diskuteras av lärare, elever och föräldrar vid terminsstarten.

Skolorna ger intryck av att vara trygga för eleverna. Det råder en lugn, öppen och trivsamt atmosfär när man går runt i skolornas lokaler och på lektioner. Det är också intryck som bekräftas av samtal med såväl föräldrar som elever.

I samtal med eleverna beskriver de sitt inflytande över skolan och undervisningen främst i form av regelbundet förekommande lokala råd (klassråd), skolråd (elevråd) och BUF (Barn- och ungdomsfullmäktige), där de kan påverka t.ex. ordningsregler och skolgårdens utformning. Genom BUF har eleverna möjlighet att delta i och påverka den demokratiska processen i kommunen (se kommunrapport). Eleverna är delaktiga i skolans arbete genom att varje termin utvärdera bl. a. trivsel, ordningsregler, temaveckor och elevvård, och de kan vid nästa terminsstart föreslå förändringar utifrån resultaten av utvärderingarna.

Inflytandet på lektionstid sker på Östergårdsskolan främst genom att elever kan välja olika arbetsuppgifter. Eleverna har planering med lärarna varje vecka. Utifrån denna och den gemensamma samlingen i spåret varje morgon har eleverna möjlighet att välja att arbeta med olika aktiviteter under skoldagen och skolveckan. Elever i Slimmingeby kan ge exempel på hur elevernas idéer tillvaratogs i undervisningen. Eleverna kan önska olika arbetssätt och arbetsformer, som t.ex. teman eller olika gruppindelningar (t. ex. pojkar – flickor). Eleverna arbetar med egen planering och ges tillfälle att regelbundet utvärdera sitt lärande och olika arbetssätt.

Skolområdets elever beskrivs av lärarna som initiativrika, och de ges tillfälle att diskutera och tycka. Eleverna i Slimminge får ta ansvar för t.ex. årliga framträdanden för föräldrarna. I miljörådet tar elever ansvar för miljöarbetet på Östergårdsskolan.

Innehavaren en pedagogisk karriärtjänst i matematik har i samarbete med förskolan arbetat för att ta tillvara barnens intresse och lust för matematik och de naturorienterande ämnena. Förskolepersonalen har genom arbete med språkpåsar ökat barnens intresse för språket, och har också berättat om detta arbete för personalen i skolan. Lärarna beskriver att elevernas lust att lära ökat genom bl. a. ett läsprojekt som påbörjades på Östergårdsskolan, och som sedan spridits till övriga skolor. Eleverna läser oftare och tycker att det roligare. Båda skolorna arbetar periodvis med olika teman, fester och uppvisningar som eleverna uppskattar.

Sammanfattningsvis utvecklar barnen och eleverna normer, värden och förhållningssätt väl i enlighet med de nationella målen. Elevernas direkta inflytande över lektioner och undervisning är svagare än det formella inflytandet i t.ex. skolråden.

Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Målen för lärandet anges i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Eleverna följer spår, vanligen redan från förskolan, och undervisas i skolan oftast i åldersblandade grupper, med uppgifter anpassade efter elevens förmåga. Flertalet elever är därför vana att arbeta självständigt, och att röra sig mellan olika grupper. Elever från Skurup Norr bedöms av lärarna utveckla förmågor som samarbetsförmåga, initiativförmåga och s.k. social kompetens. Systematisk dokumentation av barnens och elevernas kunskapsutveckling och övriga fram-

steg görs numera i de individuella utvecklingsplanerna och genom resultat på ämnesprov, diagnoser och tester i ämnena svenska, engelska och matematik från det att barnen börjar skolan. Någon samlad bild av hur kunskapsmålen i övriga ämnen nås finns inte. Skolorna har inte fullt ut sammanställt resultaten och analyserat måluppfyllelsen över de olika skolåren och inom samtliga kunskapsområden. Möjligheten att bedöma resultaten då det gäller läroplanernas mål att uppnå och målen i de nationella kursplanerna är därmed begränsad (se även avsnitt Styrning, ledning och kvalitetsarbete).

Andelen elever vid Östergårdsskolan som inte klarade de nationella ämnesproven i årskurs 5:

<u>År 2000/2001</u>	<u>År 2001/2002</u>	<u>År 2002/2003</u>
Svenska 67 %	Svenska 40 %	Svenska 24 %
Engelska 42 %	Engelska 25 %	Engelska 25 %
Matematik 72 %	Matematik 31 %	Matematik 27 %

Andelen elever vid Slimmingeby skola som inte klarade de nationella ämnesproven i årskurs 5:

<u>År 2000/2001</u>	<u>År 2001/2002</u>	<u>År 2002/2003</u>
Svenska 60 %	Svenska 9 %	Svenska 4 %
Engelska 50 %	Engelska 9 %	Engelska 13 %
Matematik 90 %	Matematik 41 %	Matematik 4 %

Läsåret 2000/2001 genomfördes proven för första gången vid skolorna. Olika förklaringar ges till resultaten: Personalen har varit bra på att arbeta med elevernas sociala situation, medan kunskapskraven har varit nertonade. Strävan att låta barnen utvecklas i sin egen takt har bland annat tagit sig uttryck i en ovilja att utsätta barnen för testsituationer. Vidare fanns tidigare för båda skolorna endast en lärare på halvtid med specialpedagogisk kompetens. En tidigare extrem åldersblandning med elever från årskurs 2 och 6(7) i samma grupp, som skolorna nu har frångått, anges som en annan förklaring. I intervjuerna har också framkommit att åtgärdsprogram tidigare inte har upprättats för alla elever i behov av stöd, och att resurser till exempelvis skolbiblioteken saknats.

De stora skillnaderna mellan olika årskullars resultat har, vad inspektörerna erfarit, inte problematiserats t.ex. utifrån hur lärarna bedömt elevernas prestationer. För att råda bot på de anmärkningsvärt svaga resultaten 2001 har ansträngningar gjorts (se avsnitt Pedagogisk verksamhet och undervisning).

Sammanfattningsvis konstaterar inspektörerna att grundskolelevernas resultat på de nationella ämnesproven har förbättrats under de senaste åren. Inom och mellan skolorna bör dock analyseras vilka variabler som kan tänkas ligga bakom resultaten.

Genom systematisk dokumentation av elevers kunskapsutveckling och sociala utveckling genom de individuella utvecklingsplanerna och genom resultat på ämnesprov och tester finns förutsättningar för skolorna och förskolorna att följa barnens och elevernas kunskapsutveckling och sociala utveckling. Skolorna har dock inte fullt ut analyserat måluppfyllelsen över de olika skolåren och

inom samtliga kunskapsområden. Möjligheten att bedöma resultaten då det gäller läroplanens mål att uppnå respektive målen i de nationella kursplanerna är begränsad och därmed osäker. Att döma av resultaten på ämnesproven i år 5 bör vissa elever ges bättre förutsättningar att nå målen.

Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med föräldrar, barn, elever respektive de vuxenstuderande i arbetet med att forma en god miljö för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Barnen i förskolan har inflytande och kan påverka, men personalen upplever att de behöver arbeta mera med att medvetandegöra barnen om att de är delaktiga.

Formella organ för elevmedverkan finns på båda skolorna i form av lokalt råd och skolråd, som väljer representanter till barn- och ungdomsfullmäktige. Skolråden träffas varje vecka, och rektorn deltar i mötena. Varje klass i Slimminge har ordningsregler som tagits fram av elever och lärare. På Östergårdsskolan har reglerna tagits fram av skolrådet. Brukarstyrelsen i ett spår på Östergårdsskolan har elevrepresentanter. Genom införandet av individuella utvecklingsplaner på skolorna ges eleverna möjlighet att följa och ta ansvar för sitt lärande, även om arbetet ännu är i ett inledningsskede. Eleverna deltar i utformning och utvärderingar av den lokala arbetsplanen, men deras inflytande över det dagliga arbetet och undervisningen varierar mellan skolorna och mellan olika lärare (se avsnitt Normer och värden). Ytterligare insatser kan göras för att informera om och göra läroplans- och kursplanemålen tydliga för eleverna och genom att eleverna i större utsträckning får delta i val av stoff och arbetsmetoder.

Enligt en av Komrev genomförd översyn från år 2002 saknade Östergårdsskolan en plan mot mobbning, medan planen på Slimmingeby skola var begränsad. Sedan dess har båda skolorna utarbetat och utvecklat sina planer, och de är kända av eleverna. Det finns också en centralt upprättad handlingsplan och en centralt upprättad Policy mot våld. Tillvägagångssättet vid fall av mobbning påminner om den s.k. Farstamodellen, men föräldrar involveras i processen på ett tidigt stadium. Inga planer innehåller riktlinjer när vuxen kränker elev. Anti-mobbningsteam som träffas varje vecka finns på båda skolorna, och eleverna känner till vilka personer som ingår i dessa. Handlingsplanerna utgår inte från det vidare begreppet kränkande behandling. Enligt personalen reagerar de vuxna i skolan dock mot varje form av kränkning.

Olika typer av aktiviteter och projekt genomförs i syfte att stärka värdegrundsarbetet med barnen och eleverna. Personalen i förskolan arbetar medvetet med värdegrunden. Konflikter löses genom positiv förstärkning. Skolorna arbetar förebyggande genom t.ex. olika övningar med eleverna. För detta arbete ansvarar också skolornas socionom samt dramapedagog och fältsekreterare. Eleverna i Slimmingeby har Etik på schemat. Kamrattstödjare och handledare bland ele-

ver och lärare har utbildats via Hassela. Skolpersonalen rastvandrar iklädd särskilda västar. Elever besvarar trivselenkäter varje termin, vars resultat ligger till grund för skolornas fortsatta arbete. Under planeringsdagar diskuterar lärarna diskuterar vilka elever som särskilt behöver uppmärksammas, och presenterar resultaten av undersökningen i klasserna. Eleverna har också deltagit i en centralt genomförd undersökning om mobbning. Elever och personal i särskolan har arbetat aktivt med värdegrundsfrågor och förhållningssätt med syfte att skapa trygghet i de nybildade elevgrupperna, bl. a. genom kompisamtal.

I området finns en skolsköterska med heltidstjänst, och en socionom som finns på skolorna varje vecka. På båda skolorna finns s.k. tjej- och killgrupper för elever som behöver extra stöttning. På Östergårds förskola finns Familjeförskolan, där förskollärare och socionomer samarbetar och ger stöd åt t.ex. unga mammor, och där initiativ till eventuell behovsplacering i förskolan kan tas.

I första hand Östergårdsskolan är väl anpassad för elever med funktionshinder. Skolan har ett antal elever där särskilda anpassningar avseende lokaler och utrustning har gjorts, och personalresurser har tillskjutits centralt. Skolorna har elevskyddsombud som deltar i skyddsronder, och som får utbildning av skolsköterskan.

I grundskolan/särskolan finns en brukarstyrelse i ett spår, föräldraföreningar och föräldraråd för hela området. Rektor är med på alla föräldramöten. Föräldrarna är delaktiga bl.a. i arbetet med de lokala arbetsplanerna och de individuella utvecklingsplanerna. Skolorna skickar regelbundet information till föräldrarna i olika former.

Föräldrarna är enligt föräldraenkät mycket nöjda med informationen från förskolan, som på olika sätt redovisar för föräldrarna hur de arbetar med barnen. Arbetsplanen, läroplanen och förskolans arbete med den individuella utvecklingsplanen är kända för föräldrarna. Föräldrar kan föreslå aktiviteter som barnen tycker om, eller som barn, föräldrar och personal kan göra tillsammans. Föräldrar med utländsk bakgrund berättar om sin kultur för barn och föräldrar.

Sammanfattningsvis arbetar förskolan och skolorna på ett aktivt sätt för att förebygga och motverka kränkningar. Eleverna har samverkansorgan och kan påverka sin arbetsmiljö. Elevvårdande personal finns tillgänglig för eleverna. Anpassningar görs för elever med funktionshinder. Föräldrarna har möjlighet till delaktighet och insyn. Skolorna bedöms vara trygga miljöer för lärande. Förbättringsåtgärder bör vidtas för att undvika att elevinflytandet blir avhängigt den enskilde läraren eller arbetslaget. I förskolan är arbetet med att medvetandegöra barnen om att de är med och påverkar verksamheten ett område som kan utvecklas. Ytterligare insatser kan göras för att informera eleverna om läroplans- och kursplanemål och för att eleverna i större utsträckning får delta i val av stoff och arbetsmetoder.

Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå målen skall främst utformas av de lärande och personalen. I förskolan och skolan skall detta ske i samverkan med hemmen. De nationella läroplanerna, andra statliga bestämmelser och kursplanerna ger dock också vissa anvisningar för arbetet. Det finns riktlinjer för stöd, betygssättning och utvecklingssamtal, utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid, etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper och färdigheter barnen, ungdomarna och de vuxna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att närma sig målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

I förskolan arbetar personalen individualiserat, t.ex. genom att använda de individuella utvecklingsplanerna på ett effektivt sätt. Tillsammans med föräldrar sätts mål, som utvärderas på utvecklingssamtal minst en gång/termin. Enligt föräldraintervjuerna vet personalen vad varje barn behöver. För elever med behovsplacering upprättas åtgärdsprogram. Den lokala arbetsplanen är ett levande dokument som revideras kontinuerligt.

Grundskolan (och särskolan) arbetar utan timplan. Lärarna lägger schema utifrån målen i läroplanen och kursplanerna, de kommungemensamma konkretiseringarna av de nationella kursplanerna i ämnena svenska, engelska och matematik, och övriga mål i den lokala arbetsplanen. Elevernas behov spelar också in, vilket innebär att arbetet koncentreras kring ämnena svenska, engelska och matematik, på Östergårdsskolan i högre grad än på Slimmingeby skola.

Undervisningen bedrivs både som individuellt arbete med angivna uppgifter i t.ex. lärobok, och som arbete tillsammans med andra elever, oftast i åldersblandade grupper. Skolverket deltog också i lektioner där läraren förde samtal med en större grupp elever kring bestämda uppgifter eller frågeställningar. Lärarna provar olika elevaktiva arbetssätt. Speciallärarna lägger vikt vid att eleverna skall känna att de klarar av en uppgift och lär sig att ta ett allt större ansvar för sitt eget lärande. Eleverna i särskolan utgör ett eget spår, men enligt personalen arbetar man aktivt för att integrera eleverna med skolans övriga elever, både under skoldagen och på fritidshemmet.

Genom den individuella arbetsplanen formuleras mål för lärandet av pedagog, elev och förälder. Målen utvärderas vid utvecklingssamtal en till två gånger per termin. Införandet av planerna skall tydliggöra elevens progression för lärare, elev och föräldrar och ge underlag för eventuella stödinsatser. Arbetet har påbörjats, men ännu inte fullföljts. Föräldrarna var i intervjuerna inte säkra på att målen för utbildningen i alla ämnen nås av eleverna.

Planeringstiden uppgår till 1,5 timmar/vecka för personalen i förskolan. Personalen försöker improvisera för att hitta tid för planering, men upplever att detta är ett problem. På skolorna behövs mer tid för pedagogiska diskussioner i den egna verksamheten i syfte att öka måluppfyllelsen.

Det "tionde skolåret" skall skräddarsys för den enskilde eleven, t.ex. genom att elever som väntar ett år med att gå till 7–9-skolan delvis arbetar med 7–9-läromedel. Målet är att utveckling skall ske, och att elev och föräldrar skall vara delaktiga i processen. Några lärare bland de äldre eleverna uttryckte att de hade

svårt att lägga sig på "rätt" nivå i vissa ämnen när de hade elever som var både 9 och 13 år i grupperna.

Kommunen och skolorna har på olika sätt agerat för att förbättra elevernas prestationer på t.ex. ämnesproven i årskurs 5. Rektorn har rekryterats särskilt för ändamålet. Genom omprioriteringar och "Wärnerssonpengar" har andelen speciallärare utökats från en halvtidstjänst till nuvarande 3,5 heltidstjänster för grundskolan i Skurup Norr. I utvärderingen av ett läsprogram med bl.a. bokcirklar och daglig läsning bland eleverna på Östergårdsskolan läsåret 2001/2002 konstaterar lärarna att elevernas resultat har förbättrats efter projektet, vilket lett till att även Slimmingeby skola och andra skolor genomfört liknande projekt. Åtgärdsprogram, som tidigare inte upprättats för alla elever som riskerar att inte nå målen, upprättas numera av spårlärarna och i vissa fall av speciallärarna. S.k. sociala åtgärdsprogram upprättas av fritidspedagog. Det finns behov av att utveckla åtgärdsprogrammen ytterligare.

Elever kan få stöd i klassen, av speciallärare och talpedagog eller genom att periodvis undervisas i mindre grupp. De elever i Skurup Norr som är i behov av en mer strukturerad skoldag kan för en kortare eller längre tid undervisas i en mindre grupp på Östergårdsskolan. Gruppen betraktas inte som en särskild undervisningsgrupp, även om elever har sin undervisning där flera terminer, vilket strider mot grundskoleförordningen.

Personalen i skolan anser sig ha blivit bättre på att fånga upp elever med stödbehov, bland annat genom Familjeförskolans arbete. Däremot vittnar både personal i förskolan och i skolan om att kommunikationen kring barn med stödbehov vid övergången mellan förskola och skola inte fungerat tillfredställande. Skolorna har haft dålig kännedom om förskolans arbetssätt, vilket under 2003 initierat en särskild satsning kring "Språklig medvetenhet", bl.a. genom informationsutbyte mellan personalen och screening av alla femåringar. Förskolepersonal har hittills bara varit representerade i matematiknätverket, och är inte med i kommunens 0-9-samarbete. Personalen känner inte till exempelvis resultaten på de nationella ämnesproven. De individuella arbetsplanerna som sedan länge använts i förskolan övergår bara i undantagsfall till skolan. Förfarandet vid övergång följer dock ett uppgjort program.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att undervisningens innehåll främjar en kunskapsutveckling i linje med läroplanernas och kursplanernas mål. Förskola och skola anpassar arbetet till barnens och elevernas behov. De redovisade resultaten i avsnitt Kunskaper visar att vissa elever kan behöva ytterligare insatser. Arbetet med att utveckla åtgärdsprogrammen bör fortsätta.

Förutsättningar för en allsidig bedömning finns bland annat genom de individuella utvecklingsplanerna samt vissa lokalt utformade mål. Ökat utrymme bör ges för utvärdering och bedömning av elevernas kunskapsutveckling och måluppfyllelsen inom samtliga kunskapsområden. Inspektörernas intryck är att arbetet med att förbättra elevernas resultat i svenska, engelska och matematik delvis skett på bekostnad av andra ämnen och de övergripande läroplansmålen.

Arbetet med att utveckla rutinerna vid övergången mellan förskola och skola för att identifiera stödbehov bör fortsätta. Tiden för planering i förskolan bör ses över.

Huvudmannen måste vidta åtgärder för att beslut om placering i särskild undervisningsgrupp fattas vid placering i liten grupp mer än en termin, samt att beslutet återrapporteras till styrelsen i enlighet med grundskoleförordningen och förses med anvisning om överklagande.

Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för barnomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolans inre arbete. Sammantaget har dessa skyldigheter att se till att rätten till utbildning tillgodoses. Fristående huvudmän har motsvarande ansvar även om de inte alltid omfattas av målen och riktlinjerna för det offentliga skolväsendet.

Frågor som tas upp vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

I Skurup Norr finns en rektor och en biträdande rektor. Båda genomgår/har genomgått den statliga rektorsutbildningen. Rektorn har huvudansvaret för skol- och fritidshemspersonalen, medan biträdande rektorn har huvudansvaret för förskolepersonalen samt dagbarnvårdarna, totalt 105 anställda. För hela området finns också en administrativ chef som sköter ekonomin. Rektorn har ingen assistent, men avlastas administrativt av två pedagoger några timmar/vecka. Ca 50 procent av rektorns tid går åt till elevvård, och hon deltar regelbundet i elevvårdskonferenserna. Ledningen deltar regelbundet i möten med övriga skolledare, förvaltningsledning och centralt resursteam.

Rektorn beskrivs av personalen som väl förtrogen med det dagliga arbetet, och som drivande kraft i skolutvecklingen. Personalen är indelad i spår/arbetslag, som träffas regelbundet. Majoriteten av lärarna är med i något av de kommunövergripande nätverken som träffas två gånger/termin.

Resultatunderlag för bedömning av måluppfyllelse utgörs av bland annat trivselenkät bland elever, föräldraenkät (information, trivsel), nationella ämnesprov och tester. Avrapportering sker årligen till timplanedelegationen. Personalen har utvärderingsdagar i slutet av läsåret. Det finns behov av mer tid för analys av resultat och måluppfyllelse. Kvalitetsredovisning saknas från båda skolorna.

I förskolan upplever personalen biträdande rektor som väl förtrogen med det dagliga arbetet, och som drivande kraft i utvecklingsarbetet. Personalen arbetar systematiskt med styrdokumentet, den lokala arbetsplanen och de individuella utvecklingsplanerna. En föräldraenkät har genomförts, där förskolan på majoriteten av frågorna får betyget bra eller mycket bra. Föräldrar som tidigare varit negativa till förskolan eftersom den ligger i ett "tungt" område har ändrat uppfattning. Placering av nya barn i grupperna beslutas av biträdande rektor och den administrativa chefen i området. Samråd sker med personalen före placering kring barngruppernas sammansättning och storlek.

Sammanfattningsvis kan konstateras att förskolan och skolorna har en väl fungerande ledning och ett pågående kvalitetsarbete. Utrymmet för analys och bedömning av måluppfyllelse kan utökas (se även avsnitt Pedagogisk verksamhet och undervisning). Avsaknaden av kvalitetsredovisning, som ett led i ett

systematiskt kvalitetsarbete, försvårar en bedömning av skolornas resultat, och står i strid med författningarnas krav.

Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Inom en viss utbildning skall det också finnas möjligheter för eleverna att individuellt göra val av kurser eller ämnen.

Granskningen gäller om möjlighet till utbildning ges i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till utbildning behandlas.

Förskolan klarar av att hålla kommunens löfte om förskoleplats inom 14 dagar. Genom Familjeförskolan, som bemannas av förskollärare och socionomer, identifieras barn som kan bli aktuella för behovsplacering i förskolan.

Förskoleklass erbjuds ej. Föräldrar informeras om rättigheten för barnet att gå tio år i skolan. De informeras om möjligheten att välja ett särskilt spår för sina barn i skolan, och kan besöka de olika spåren innan valet görs.

Intervjuade föräldrar har fått information om vad särskolan innebär, och att det är vårdnadshavarna som avgör inskrivning.

Eleverna på Östergårdsskolan kände i vissa fall inte till att de haft Elevens val. I intervjuerna framkom att skolan inte regelbundet anordnar Elevens val, utan att detta anordnas som temaveckor några gånger per läsår.

Östergårdsskolan ansvarar för kommunens modersmålsorganisation. Alla familjer får skriftlig information om modersmålsundervisning. Studiehandledning på modersmålet anordnas vid behov. Vid behov inrättas också förberedelseklasser. Enligt föräldrar och personal arbetar förskolan aktivt med att utveckla barnens svenska språk, inte minst när det gäller barn med annat modersmål än svenska. Däremot erbjuds inget stöd för dessa barn att utveckla sitt eget modersmål.

Sammanfattningsvis ges möjligheter till individuella val, men på Östergårdsskolan kan det vara svårt för elever och föräldrar att uppfatta vilka valmöjligheter som erbjuds. Kopplingen till kursplanerna bör förtydligas.

Åtgärder måste vidtas åtgärder för att tillgodose rätten till modersmålsutveckling i förskolan.

Det strider mot skollagen att förskoleklass inte erbjuds i Skurups kommun. (Se kommunrapport).

Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

På Östergårds förskola finns 87 barn fördelade på tre syskonavdelningar. Barnen delas under dagen in i olika mindre grupper. Personalen består av 7,25 förskollärare och 6,5 barnskötare. Personalen sköter mathantering (maten hämtas) och disk, men ej städning. Lokaler och utemiljö är ändamålsenliga, med möjlighet till både lek, skapande och avkoppling. Måltiderna är kostnadsfria för föräldrarna.

Resurstilldelningen i grundskolan sker dels via bastilldelning (nettoskolpeng) dels via behovstilldelning. Den senare sker tillsammans med Elevhälsan och avser resurser för elever i behov av särskilt stöd och elever med funktionshinder.

Samtliga 55 lärare, förskollärare och fritidspedagoger i skolorna har utbildning för den aktuella undervisningen. Det finns 3,5 lärare med specialpedagogisk kompetens. Det finns två lärartjänster i svenska som andraspråk (delas mellan alla 1–6-skolor i kommunen). Fritidspedagogerna arbetar 60 procent av sin tid i fritidshemmet, 40 procent av tiden i skolan. På fritidshemmen finns också barnskötare med halvtidstjänster. Särskild elevvårdspersonal utgörs av skolsköterska 100 procent, talpedagogresurs 125 procent tjänst (delas mellan alla grundskolor och grundsärskolan) och socionom 100 procent (delas mellan alla 1–6-skolor i kommunen). Kompetensutveckling bedrivs på central-, lokal- och individnivå.

Skollokaler är välordnade och ändamålsenliga. Arbetslagen på båda skolorna gör utifrån en tilldelad budget sina egna prioriteringar. Varje spår på Östergårdsskolan har flera utrymmen till sitt förfogande, både ett antal klassrum och grupprum för lek, studier och avkoppling, som samutnyttjas med fritidshemmet. I samtliga klassrum finns IT-utrustning. Skolan har särskilda salar för de praktisk-estetiska ämnena. Det finns varierad utrustning för både undervisning och lek i varje spår. I mitten av skolan finns en kombinerad studiehall och skolbibliotek, med både skönlitteratur, faktaböcker och datorutrustning. Hallen har delats in i en avdelning med inriktning mot svenska och samhällsorienterande ämnen, och en med inriktning mot naturorienterande ämnen, där det även finns vissa möjligheter att arbeta praktiskt. En lärare arbetar en del av sin tjänst som skolbibliotekarie i de två skolorna i område Norr.

Alla elever erbjuds frukost för sju kronor på båda skolorna, i trivsamma matsalar. På Slimmingeby skola finns välutrustade klassrum, med både bredvidläsningslitteratur och IT-utrustning. Dessutom finns grupprum och arbetsplatser med datorer. Skolan har en nyrenoverad gymnastiksal, och en sal som används för både trä- och metallslöjd och textilslöjd. Enligt personalen genomförs vissa moment i trä- och metallslöjd på Östergårdsskolan. Skolbiblioteket har enligt personalen varit eftersatt, men höll vid inspektörernas besök på att om- och nybildas av skolbibliotekarien. Skolgården är stor, med gott om grönska, kullar och lekredskap.

På Östergårdsskolans särskola, som startade i augusti 2003, fanns vid inspektörernas besök 15 inskrivna elever, varav 12 var nyinskrivna, samt 4 elever som följde särskolans undervisning på prov. Personalen i särskolan består av 4,55 tjänster pedagogisk personal med adekvat utbildning och 2,5 tjänster som resurs/assistenter. All personal får handledning av kommunens särskolesamordnare samt av psykolog. Till särskolans förfogande finns tre välutrustade

klassrum med tillhörande grupprum. Eleverna kan arbeta både teoretisk och praktiskt i skolans bibliotek/studiehall, som ligger i anslutning till klassrummen.

Sammanfattningsvis är tillgången på resurser såväl kompetensmässigt som materiellt såväl i förskola som i skola god med hänsyn till statens krav. Goda förutsättningar finns för en tidsenlig och god utbildning. Inspektörerna förutsätter att upprustningen av skolbiblioteket i Slimmingeby fortsätter.

Sammanfattande bedömning

Barnen och eleverna tycks utveckla normer, värden och förhållningssätt som ligger i linje med de nationella målen. Arbetet för en god psykosocial och fysisk miljö står väl i överensstämmelse med läroplanernas riktlinjer för hur förskola och skola skall främja värdegrunden och motverka kränkningar. Elevernas formella inflytande genom lokalt råd, skolråd och barn- och ungdomsfullmäktige är väl tillgodosett.

I den pedagogiska verksamheten finns goda förutsättningar för flexibilitet och individanpassning. Undervisningens innehåll har förutsättningar att främja en kunskapsutveckling i linje med läroplanernas och kursplanernas mål.

Ledningen är pådrivande i skolutvecklingsarbetet och fungerar i enlighet med författningarnas krav. Tillgången på personal med pedagogisk behörighet och specialpedagogisk kompetens är god. Förskola, grundskola och särskola tycks ha tillfredsställande materiella resurser och ändamålsenliga lokaler för den pedagogiska verksamheten. Goda förutsättningar finns för en tidsenlig och god utbildning.

Inspektionsteamet identifierar följande utvecklingsområden

- barnens medvetenhet om sitt inflytande i förskolan kan utvecklas,
- tiden för planering i förskolan bör ses över,
- elevernas inflytande över undervisningens innehåll och arbetsformer kan utökas,
- informationen till eleverna om målen för utbildningen kan förbättras,
- utrymmet för analys och bedömning, inom och mellan skolorna, av måluppfyllelse och orsaker till elevernas resultat kan utökas,
- tillgänglig statistik från de nationella ämnesproven indikerar att vissa elever bör ges bättre förutsättningar att uppnå målen,
- arbetet med att utveckla rutinerna vid övergången mellan förskola och skola bör fortsätta,
- arbetet med att utveckla åtgärdsprogrammen bör fortsätta och
- innehållet i Elevers val på Östergårdsskolan bör förtydligas.

Inspektionsteamet bedömer vidare att huvudmannen måste vidta följande åtgärder i enlighet med författningarnas krav

- kvalitetsredovisning skall upprättas för att förbättra det systematiska kvalitetsarbetet,

- rätten till modersmålsutveckling i förskolan skall säkerställas,
- beslut om placering i särskild undervisningsgrupp skall fattas vid placering i liten grupp mer än en termin, återrapporteras till styrelsen och förses med anvisning för överklagande.

Datum	Ort
2004-01-12	Lund

Helena Plantin

Helene Roslund

Barbro Bergdahl